

Haldusorgan:**Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjon**

Address: Lossi plats 1a, 15165 Tallinn

Telefon +372 631 6671

e-post erjk@riigikogu.ee

Vaide esitaja:**Maardu Valimisliit (Maardu linn, Harju Maakond)**

juhtima õigustatud isik Valentina Zaitseva

juhtima õigustatud isik Boriss Slepikovski

juhtima õigustatud isik Leo Repponen

Vaie

Erakondade Rahastamise Järelevalve komisjoni 23.01.2014 ettekirjutusele nr 35

I Asjaolud

Maardu Valimisliit esitas 19.11.2013 Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjonile (edaspidi ERJK) 2013 aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste valimiskampaania aruande, milles deklareeris ekslikult rahalise annetuse Eestimaa Ühendatud Vasakpartei (EÜVP) poolt summas 1398.- €. Annetuse summa kattus aruande kuludes MTÜ Integratsioonimeedia Grupp ajakirjandusreklaami kuluga summas 1398.- €. Eksitus selgus 14.01.2014, kui ERJK ametnik pöördus aruande allkirjastanud valimisliitu juhtima õigustatud isiku Valentina Zaitseva poole ning juhtis tähelepanu aruandes esitatud andmete ebaõigsusele. Valentina Zaitseva (kes on ühtlasi ka EÜVP juhatuse liige), kontrollis Maardu Valimisliidu ja EÜVP aruannet ning avastas, et ta on kogemata deklareerinud EÜVP poolt MTÜ-lt Integratsioonimeedia Grupp tellitud ja tasutud ajalehereklaami kulu, mis on korrektselt deklareeritud EÜVP 2013 aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimiskampaania kuluna, ka Maardu Valimisliidu kampaaniakulude aruandes. Eksitus tekkis ilmselt seetõttu, et isikul oli võimalus esitada aruandluskeskkonnas korrigeeritud aruannet (EÜVP juhatuse liikmena ja Maardu Valimisliitu juhtima õigustatud isikuna), samas puudus tal varasem kogemus aruandluskeskkonna kasutamiseks, sest varasemalt veebikeskkonnas valimisliidud oma kulusid ei deklareerinud, aga EÜVP deklaratsioonid on esitanud Valev Kald.

Valentina Zaitseva pöördus EÜVP juhatuse esimehe Valev Kaldi poole, kes kinnitas, et tegemist on igal juhul EÜVP kampaaniakuluga, sest ajakirjandusreklaami (infolehe vormis) otsustas tellida EÜVP, infolehe sisu osas tegi ettepanekuid EÜVP, arve esitati EÜVP-le ja arve tasus EÜVP oma liikmetelt kogutud annetustest saadud vahendite eest. EÜVP-l oli soov

teha reklaami ainult oma liikmetele, kes kandideerisid Maardu Valimisliidu nimekirjas, mitte kõikidele Maardu Valimisliidu liikmetele.

Pärast asjaolude väljaselgitamist, parandas Maardu Valimisliit oma aruandes oleva vea ja kustutas eksliku kande, EÜVP juhatuse liige Valev Kald aga pöördus 16.01.2014 ERJK poole ning teavitas komisjoni asjaolust, et MTÜ Integratsioonimeedia Grupi ajakirjandusreklaami kulu on algselt deklareeritud EÜVP kohalike omavalitsuste volikogude valimise kuluna aruandes ja see ei ole Maardu Valimisliidu kulu. ERJK ametnik palus täpsustada ajakirjandusreklaami sisu. 20.01.2014 edastas EÜVP komisjonile kuluarve ja infolehe (eesti ja vene keeles).

Saadud materjalide põhjal otsustas ERJK, et tegemist on Maardu Valimisliidu kampaaniakuluga, sest komisjoni hinnangul *reklaamitakse infolehel siiski Maardu Valimisliitu- juhitaakse tähelepanu valimisliidus kandideerivatele isikutele, viidatakse valimisliidu programmile ning ka Georgi Böstrovile viidatakse kui Maardu Valimisliidu kandidaadile. Asjaolu, et isikud kuuluvad ka EÜVP-sse ei ole siinkohal määravaks.*

Komisjon leidis, et Maardu Valimisliidu EKS § 12⁸ lõikest 1 tulenev aruandekohustus ei ole täidetud korrektselt, valimisliidu kampaaniakulud ei vasta tegelikkusele ning eelneva, 19.11.2013 esitatud aruande kohaselt on aset leidnud keelatud annetus EKS § 12³ lg 2 p 2 mõistes.

Tulenevalt eeltoodust tegi ERJK erakonnaseaduse § 12¹¹ lg 2 punktide 1 ja 2 alusel ettekirjutuse esitada 2013 aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste valimiskampaania aruandes korrektsed andmed ning keelatud annetus EÜVP-le tagastada. Annetuse tagastamisel esitada komisjonile seda tõendav dokument.

Valimisliidu esindaja sai ettekirjutuse väljastusteate kohaselt kätte 29.01.2014.

II Vaide esitaja nõue ja põhjendused.

Maardu Valimisliit leiab, et ERJK poolt 23.01.2014 Maardu Valimisliidule tehtud ettekirjutus nr 35 on sisult ebaõige ja rikub kaebaja õigusi järgmistel põhjustel:

2.1. ERJK on ettekirjutuse andmise põhistuses leidnud, et MTÜ Integratsioonimeedia Grupp ajakirjandusreklaami kulu on Maardu Valimisliidu kampaaniakulu põhjusel, et infolehel juhitaakse tähelepanu Maardu valimisliidus kandideerivatele isikutele, viidatakse valimisliidu programmile ja Georgi Böstrovile kui Maardu Valimisliidu kandidaadile ning leiab, et asjaolu, et nimetatud isikud kuuluvad ka EÜVP-sse ei ole siinkohal määravaks.

Maardu Valimisliit ei nõustu selle seisukohaga ning leiab, et ERJK selline arvamus on ekslik. Infolehes on juhitud tähelepanu **EÜVP keskjuhatuse esindajatele** valimisliidus ning kajastatud sõnaselgelt **Eestimaa Ühendatud Vasakpartei (EÜVP) valimiseelne positsioon Maardu linnas**. Georgi Böstrov on aga EÜVP volikogu esimees. Kõik infolehes tutvustatud isikud on EÜVP liikmed. Maardu Valimisliidu nimekirjas kandideeris kokku 60 isikut, nende seas ka näiteks Eesti Keskerakonna liikmeid, kuid infolehes on tutvustatud ainult üheksat

kandidaati, kes on eranditult EÜVP liikmed. Juba sellepärast ei ole põhjendatud EÜVP tellitud ajakirjandusreklaami kulu käsitleda Maardu Valimisliidu kuluna, et kandidaate on tutvustatud kui **EÜVP Keskjuhatuse ja EÜVP esindajaid** Maardu Valimisliidus, st eeskätt kui EÜVP liikmeid ja reklaam on seega mõeldud EÜVP võimalikule valijale.

2.2. Kehtivad seadused ei keela erakondade liikmetel kandideerida valimisliitude nimekirjades ega erakondadel korraldada valimiskampaaniat oma liikmetele ka juhul, kui erakond ise oma nimekirjaga valimistel ei osale.

2.3. Käesoleval juhul on EÜVP kinnitanud, et peab oktoobris 2013 välja antud infolehte oma kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste kampaaniakuludeks ja on selle kulu korrektselt deklareerinud. Ei Maardu Valimisliit ega seda juhtima õigustatud isikud pole pöördunud MTÜ Integratsioonimeedia Grupp poole sooviga tellida ajakirjandusreklaami. Samuti ei ole Maardu Valimisliit pöördunud EÜVP poole sooviga tellida ajakirjandusreklaami. Maardu Valimisliit on seisukohal, et täiesti põhjendamatu on arvata Maardu Valimisliidu kampaaniakulude hulka ajakirjandusreklaami, mida valimisliit pole tellinud ja mille eest pole maksnud, samal ajal kui EÜVP on ise kinnitanud, et ta on teinud **oma liikmetele omal algatusel ajakirjandusreklaami ja selle ka deklareerinud**. Maardu Valimisliidule pole arusaadav, kuidas saab ERJK tagantjärele Maardu Valimisliidu ja EÜVP juhatuse eest otsustada, kellele tegelikult reklaami telliti ja kes selle eest tasuma peab. Vaidlustatud ettekirjutus rikub seega valimisliitu ja EÜVP-d juhtima õigustatud isikute õigust juhtida valimisliitu ja erakonda, sest kampaania korraldamine, selle tellimine ja tasumine on nimetatud isikute, mitte ERJK pädevuses.

2.4. Eriti arusaamatu on EÜVP poolt oma liikmetele tehtud valimisreklaami käsitleda Maardu Valimisliidule tehtud annetusena. Maardu Valimisliitu juhtima õigustatud isikud ei olnud eelnevalt teadlikud, et selline infoleht ilmub ja neil ei olnud mingit kontrolli selle väljaandmise ja sisu üle. Kui ERJK on vastupidisel seisukohal, siis peaks see seisukoht ettekirjutuses olema põhjendatud ja viidatud ka vastavatele tõenditele. Vastasel korral ei ole ükski valimistel osalev isik kaitstud olukorra eest, kus mõnes ajakirjandusväljaandes mainitakse aktiivse valimisagitatsiooni perioodil juhuslikult mõnd erakonda, valimisliitu või kandidaati positiivses võtmes (nt „Juhan Parts on tööga hästi hakkama saanud“ vmt) ja hiljem teeb ERJK isikule ettekirjutuse, et see tagastaks nn „annetuse“ vastavat ajalehte välja andvale juriidilisele isikule, sest tegemist on keelatud annetusega.

2.5. Kui Maardu Valimisliit peaks ettekirjutuse täitma, tekiks olukord, kus sama kulu on deklareeritud nii EÜVP kui Maardu Valimisliidu poolt. Selline olukord ei oleks õiguspärane, sest ei täidaks valimiskulude deklareerimise eesmärki, milleks on rahastamise läbipaistvus. Selline olukord, kus üks ja sama kulu on üheaegselt täies ulatuses nii EÜVP kui Maardu Valimisliidu kulu, on objektiivselt võimatu.

III Taotlus ettekirjutuse täitmise peatamise kohta

ERJK on teinud Maardu Valimisliidule ettekirjutuse tagastada EÜVP-le komisjoni arvates keelatud annetus summas 1398 eurot ning andnud selle täitmise tähtajaks 15 päeva. Arvestades asjaolu, et Maardu Valimisliidul puuduvad vajalikud rahalised vahendid ning sellise summa kogumine annetustena 15 päeva ja isegi ühe kuu jooksul ei ole reaalne, samuti asjaolu, et Maardu Valimisliit ei ole sellist kulutust soovinud ega planeerinud ning on talle tehtud ettekirjutuse vaidlustanud, palume HMS § 81 alusel ettekirjutuse täitmine peatada vaidmenetluse läbivaatamise ajaks ja kuni vaideotsuse jõustumiseni.

Juhul kui ERJK otsustab jätta käesoleva vaide rahuldamata, palume pikendada ettekirjutuse täitmise tähtaega vähemalt kolme kuu võrra, et valimisliitu juhtima õigustatud isikutel oleks piisav aeg vajalike vahendite kogumiseks, et oleks võimalik ettekirjutus täita.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes EKS § 12¹³, HMS § 85 p 1

PALUN:

- 1. Rahuldada vaie ja tunnistada Erakondade rahastamise Järelevalve Komisjoni 23.01.2014 ettekirjutus nr 35 täies ulatuses kehtetuks.**
- 2. Peatada ettekirjutuse täitmine kuni vaideotsuse jõustumiseni, vaide rahuldamata jätmise korral aga pikendada ettekirjutuse täitmise tähtaega kolme kuu võrra.**

Lugupidamisega

Valentina Zaitseva

Boriss Slepikovski

Leo Repponen